

Nytt och bättre pensionsavtal

Sedan årsskiftet omfattas flertalet av denna tidnings läsare av ett nytt kommunalt pensionsavtal kallat KAP-KL – »kollektivavtalad pension för kommuner och landsting«. Förutom anställda i kommuner, landsting och regioner omfattas även anställda i företag som är medlemmar i arbetsgivarorganisationen Pacta.

Många har kanske observerat denna nyhet, som det rapporterades om i nyhetsmedierna före den gångna julen, och undrat över hur de personligen påverkas av förändringen. Svaret är glädjande nog att det nya avtalet skall medföra förbättringar för alla berörda läkare.

Det gamla pensionsavtalet, PFA, sades upp redan år 2000 av arbetsgivarparten. Det förlängdes dock tills vidare med i princip oförändrat innehåll, och något större tryck i förhandlingarna om nytt avtal blev det inte förrän i samband med årets avtalsrörelse.

Det som nu framstod som arbetsgivarnas främsta önskemål var att en ökad andel av pensionen skulle bestämmas av de avgifter som betalas in i systemet och mindre av garanterade nivåer. Så har också blivit resultatet, men till gagn även för framtidens pensionärer.

Viktigast är nämligen att den pensionsavgift som arbetsgivaren i framtiden skall avsätta till de anställdas kommande pension höjs successivt. I och med det blir pensionsavsättningarna för kommun- och landstingsanställda – inklusive läkarkåren – de bästa på den svenska arbetsmarknaden.

Höjningen, som sker i tre etapper från dagens 3,5 procent av lönen till 4,5 procent år 2010, är särskilt bra för förbundets yngre medlemmar som under längre tid kan »samla i ladorna«. Till det bidrar också att avgiften börjar betalas in tidigare, redan från 21 års ålder.

Liksom tidigare skall arbetsgivaren betala in avgifterna till en liv- eller fondförsäkring som den anställda valt. Den som inte gör ett aktivt val får sina pensionspengar förvaltade i en traditionell livförsäkring med återbetalningsskydd.

Avtalet innehåller många teknikaliteter, siffror och procentsatser, byte av basbelopp för beräkning av pensionsunderlaget etc. Det som är viktigast att notera är att man i förhandlingarna lyckats få in en rad övergångsbestämmelser och garantiregler för bytet av pensionssystem som innebär att ingen skall behöva förlora på övergången. Särskilt gäller detta de medlemmar som går i pension de närmaste tio åren.

De med högre inkomster, dvs med en lön över 7,5 inkomstbasbelopp (idag ca 27 800 kr i månadslön), kommer liksom tidigare att få två sorters tjänstepension – dels den avgiftsbestämda på hela lönesumman, dels en förmånsbaserad kompletterande pension för lönen över taket.

Den förmånsbaserade (garanterade) delen minskar visserligen successivt, men detta skall mer än väl

komponeras av att avgiften även på lönen över 7,5 basbelopp höjs kraftigt, från idag 1,1 procent till 4,5 procent. Också med mycket försiktiga antaganden blir totalresultatet höjda pensionsnivåer.

För att få full förmånsbaserad pension skall man ha arbetat i 30 år, räknat från 28 års ålder. Av stor betydelse är att den förmånsbaserade delen blir »oantastlig«, dvs det man tjänat in under tidigare år kan aldrig tas ifrån en, även om inkomsten skulle minska strax före pensioneringen.

Ännu en positiv nyhet i det nya pensionsavtalet är att den som närmar sig pensionsåldern och vill arbeta mindre får möjlighet till delpension. Det handlar visserligen inte om en ovillkorlig rättighet, utan tanken är att arbetsgivare och arbetstagare skall komma överens om delpensionen. Att möjligheten skrivs in i avtalet innebär dock en förstärkning av den anställdes förhandlingsposition.

Sammantaget är det Läkarförbundets uppfattning att det nya pensionsavtalet innebär fördelar för alla medlemmar. Det har skapats ett hållbart system med förutsebara intäkter och utbetalningar. De höjda avgifterna ger en god grund för både trygga och högre pensioner på sikt. Bra övergångsregler gynnar även de läkare som går i pension de närmaste åren.

uno.kaarik@lakartidningen.se

Det har skapats ett hållbart system med förutsebara intäkter och utbetalningar. De höjda avgifterna ger en god grund för både trygga och högre pensioner på sikt.

UNO KÄÄRIK
ledarredaktör

Förhandlingarna som det gick trol i ...

Mera om pensioner: inte bara det stora kommunala pensionsavtalet har blivit klart – även den segdragna frågan om de s k kombinationsanställda läkarnas pension fick sin lyckliga lösning i slutet av det gångna året.

Därmed har flera års förhandlingar mellan Läkarförbundet, Arbetsgivarverket, Landstingsförbundet, de berörda landstingen och regionerna samt universitetet äntligen krönts med framgång. Att antalet aktörer bland förbundets motparter var så många ledde till att det tidvis föll gå trol i förhandlingarna.

Varje gång som det tycktes att nu fanns lösningen i sikte dök det upp invändningar från någon av parterna, och frågan gick på nytt i stå. En principöverenskommelse har länge funnits klar mellan hu-

vudaktörerna, men in i det sista kvarstod problem med att få alla universitet och kommunala arbetsgivare med på tåget.

I samband med årets avtalsrörelse deklarerade Landstingsförbundet att finansieringsavtalen med universitetet skulle vara klara före september månads utgång. Även denna tidsram kunde dock inte hållas fullt ut.

Nu har emellertid landets drygt 600 professorer/överläkare och universitetslektorer/överläkare äntligen fått sin pensionsfråga löst. Båda arbetsgivarna – landstingen och staten – bidrar till finansieringen av pensionen, som utgår även retroaktivt för de »två förlorade« åren 2003 och 2004.

De kombinationsanställdas pensionsnivåer beräknas enligt det statliga pensionsavtalet, och retroaktiviteten delas mellan staten och landstingen.

Uno Käärik